

MARGUTIS

FRANKLIN DELANO ROOSEVELT

MARGUTIS

Published semi-monthly on the
15th and the 30th

ANTANAS VANAGAITIS
Editor-Publisher

Entered as second-class matter at the post office at Chicago, Illinois May 16th, 1928, under the act of March 3rd, 1879. SUBSCRIPTION PRICE \$2.00 per year, 10 cents per copy. The publisher assumes no responsibility for return of unsolicited manuscript.

MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.
Chicago, Ill.
Phone GROvehill 2242

Adv. Antanas A. Olis
Adv. R. A. Vasalle
Adv. A. Lapinskas
134 North La Salle Street
Room 1308
Telephone RANdolph 0332
CHICAGO, ILL.

Phone CANal 6122

DR. S. BIEŽIS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street

Valandos: nuo 1—3 ir 7—8 vakare.
Seredomis ir Nedėl. pagal sutartį
Rez. 6631 So. California Ave
Telephone REPublic 7868

Phone CANal 6122

DR. S. JAKUBS, D. D. S.
DENTIST

9:30 A. M. 12 A. M.
1—5 P. M. 6—8 P. M.
2201 West 22nd Street

Residence 2850 West 40th St.
Res. Phone LAFayette 7383

Office Tel. HEMlock 5524
Emergency: Call MIDway 0001
Res. Tel. HEMlock 1643

Dr. Albert J. Valibus
PHYSICIAN and SURGEON

Valandos:

Nuo 1 iki 3 ir nuo 6 iki 8 val. vak.

2408 W. 63rd St.

REAL ESTATE
NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
JOHN PAKEL

JOHN PAKEL

Statau visokios rūšies naujus namus ant lengvų mėnesinių išmokėjimų. Darau visokį taisymo darbą be jokio cash įmokėjimo ant lengvų mėnesinių išmokėjimų. (Išgautu geriausį atlyginimą iš Fire Insurance Kompanijų dėl taisymo apdegusių namų). Darau paskolas ant naujų ir senų namų ant lengvų mėnesinių išmokėjimų nuo 5 iki 20 metų. Reikale kreipkitės prie

JOHN PAKEL

Insurance and Loans
6816 S. Western Avenue
Phone Grovehill 0306

Antanas B. Petkus

Dvi Naujos, Moderniškos Koplyčios
Pagrabams

Viena: Chicago, Ill. — 6812 So. Western Ave.
GROvehill 0142

Antra: Cicero, Ill. — 1410 South 50 Avenue
CICero 2109

Puikus patarnavimas laidotuvėms. Dar puikesnės koplyčios šermenims. Reikale, kreipkitės į laidotuvių direktorių **ANTANĄ B. PETKŲ**.

MARGUTIS

Foremost Lithuanian Journal
of Music, Folklore and
Humor.

— Synchronized With —
Outstanding Radio Programs
Covering Homes of a Million
Lithuanians.

DĖDYTĖ JERONIMAS RAŠO.

Sveikučiai!

Na, kaip laikomės su Grabnyčiams? Po Grabnyčių, sakydavo — „kreiva vėžė,“ taip būdavo pasakojama Lietuvoje, bet pas mus Amerikoje visai kitoks oras ir „kreivos vėžės“ šįmet visai nebus, ba Chicagoje neturim baltojo sniego. Jau šių metų žiema, tai dulkėta, juodina, murzina kaip čigono vaikšas...

Ot Rusijoje, sako, tai šalta kaip ant žieminio polio. Ir Lietuvoje šalta. Prisiminus Lietuvą, parašysiu šį bei tą iš Lietuvos žmonių gyvenimo. Girdėjau Margutis per radiją sakė, kad Vilniuje mirė Elena Uždavinienė, žinoma veikėja Vinco Uždavinio žmona. Palaidota Rusų kapinėse gruodžio 7 d., 1941 metuose. Vincas Uždavinys buvo porą sykių atvykęs į Ameriką ir aš jį girdėjau per Margučio radio programą kalbant. Jis gražiai nušnekėjo apie Lietuvą, apie vargstančius Vilniaus krašto gyventojus — lietuvius.

Kitas mirimas, tai Leono Bielinio, kuris mirė savo gimtiniame kaime, Pošiūnuose. Pošiūnai yra Tverėčiaus valščiūje, Švenčionių apskrity. Leonas Bielinis buvo geras lietuvis darbuotojas, kokių mažai pasitaiko Vilniaus krašte. Mirė 60 metų sulaukęs. Paskutiniaisiais

metais jis užrašė labai daug dainų melodijų iš Vilniaus lietuvių. Matot, Vilniaus krašto lietuviai dainuoja dainas visai kitokiomis gaidomis — kitokias melodijas išvadinėja. Mes Chicagoje girdime tankiai per Margučio radio programas. Kitados ir aš esu buvęs Vilniaus krašte. Žemė prasta. Smėlis. Daug miškų ir juose auga grybai. Daugiausiai baravykai. Apie Marcinkonis, tai baravykų kaip blusų...

Tai ot, a. a. L. Bielinis, gyveno šiauriniame krašte Vilniaus. Ilgus metus darbavosi Adutišky. Tenai, nors jau kraštas Lietuvos, bet lietuvių yra daug. Kaimas lietuviškas. Adutiškis randasi į žiemų rytus už Vilniaus, daugiau kaip 100 viorštų. Suvirš trys senoviškos mylios į rytus nuo Švenčionių. Tokiam Adutišky, L. Bielinis yra suruošęs apie 50 teatrų. Lenkai jam netrukdy darbuotis. 1930 m. jis Adutišky įsteigė šv. Kazimiero draugijos skyrių, apie kurį spietėsi visas lietuviškas kultūriškas darbas.

Aš jums aprašau velionio Bielinio darbus ne delto kad jį pagarsint, bet priparodyti, kad yra mūsų tautoje atsidavusių tautiniam darbui žmonių, kurie ir su nedideliu mokslu gali būti naudingi tėvynei ateičiai. Ne tik Vilniaus krašte, ne tik Lietuvoje, bet ir pas mus Amerikoje yra daug tokių tautos darbininkų, katrie be atlyginimo dirba tautinį darbą. Tokie darbininkai užsipelno tautos šventojo vardą.

Na, turbūt reiks ką nors daugiau apie kitką parašyti. Sulyg man patekusių į rankas žinių iš okupuotos Lietuvos lietuvių gyvenimo, pasitaiko tikrų ir melagingų žinelių. Jeigu tikėtum ką rašo, tai būtų kaip ir neblogas tenai gyvenimas, bet visa bėda, kad niekas negauna žinių per laiškus arba iš atvykusių žmonių, o vien tikrai iš laikraščių ir per radio. Kai kurie lietuviai kurie gyvena Šveicarijoje, girdi Lietuvos radio programas ir iš tokių programų skelbia tokias žinias, kokias vokiečių cenzūra praleidžia. Tas pats su žiniomis ir iš laikraščių. O laikraščių Lietuvo-

je išeina net keli. Kaip ir prie bolševikų. Jie aprašo viską iš gerosios pusės. Ir turi taip rašyti. Štai imkim žinias iš Lietuvos laikraščių. Jie pavyzdžiui rašo kad Kamajų miestelis nenukentėjo nuo karo, kad tenai rengiasi statyti mūrinę pieninỹčią, kad jau plytos užpirtos, kad mokyklų patalpos perankštos... Paimk kitą žinią iš Šėtos, tai skaitai kad Šėta labai nukentėjo nuo karo, kad nukentėjo Pienocentro pieninỹčia, kurioje sūrius spaudė ir t. t. Iš Pasvalio skaitai kad tenai paliko daug našlaičių, nes tėvai išvežti Rusijon, kad įsteigtas vaikų darželis, kad paskirtas agr Kariūnas vieton išvežto Lenarto... O apie Panevėžį, tai buvo daug krūmų, kelmynų, tai girdi, ūkininkai pradėjo raut kelmus, kirst krūmus ir kaip malkas, vežt į miestą pardavinėt, nes kūro pritrūko Panevėžy. Na ir kita žinia sako, kad vokiečiai išperėjo gaidžių ir juos gali nusipirkt ūkininkai mokėdami po 1 iki 3 markų (o markė, tai kaip buvęs litas, tiek yra verta)...

Vienu žodžiu, kokią tik žinią neskaitai, visos yra ant vieno kurpa-

lio nukaltos kaip kad prie ruskio kad buvo. Bet yra ir prieštaraujančių žinių. Štai rašo, kad Ukmergėje žmonės per mėnesį suvalgo 7,000 kil. sviesto ir kad veikia 6 valgyklos, kuriose be kortelių galima pavalgyti... Bet čia pat rašo kad kortelės jau įvestos ir paklausykite ką lietuviai gauna nuo vokiečio per nedėlią:

Duonos	1,700 gramų
Mėsos	350 "
Kvietinių miltų	300 "
Sviesto	200 "
Kruopų	100 "
Cukraus	100 "
Druskos	50 "

O muilo, tai į mėnesį duoda tik 100 gramų. Kaip sau norit, o aš lyg ir matau, kaip Lietuvoje visi murzini vaikščioja kaip katinai...

Tai ot ir vokiečių malonė jums! Lietuvis, kuris per tiek metų praputęs valgyt sviestą, galima sakyti, su šaukštu, dabar gauna nepilną pusvarį į savaitę. Arba imkim mėsos. Ką tas 350 gramų reikią! Ligoniu, ir tai permažai. Vokiškas svaras turi 500 gramų. Išivaizduokite porciją mėsos iš 350 gramų! Kaip ant juoko. (1000 gramų, yra du ir pusė rusiškų svarų). Man rodos, kad čia suklysta. Negali — gi žmogus išgyvent su 350 gramų mėsos per nedėlią. Su cukrum, tai pusė bėdos. Jo gauna tik tai šimtą gramų, tai penktą dalį vokiško svoro. Žinoma, mažai, bet įeigu turi medaus, tai užtenka ir 100 gramų. Duonos, tai beveik pusketvirtos svoro. Turint bulvių, šiaip tai gali pasotinti "futbole"...

Ukmergėje gali valgyt kiek nori, o kitur, tai jau kortelės įvesta. Seniau tik į spaviednę reikėjo eit su kortele, o dabar tai maisto gaut. Bet aš misliju, kad Lietuvoje dabar vokiečiams ne kortelių įvedimas rūpi, o rusų stumimas anų kariuomenės iš Rusijos. Ko gero, vokiečiai nespės nei kortelių atspausdinti...

Well... turbūt užteks man rašyt. Jau ir aš pavargau berašydamas. Yra daug visokių žinių, bet nevisos geros. Perdaug meluojama.

Iki kito sykio, likite sveikučiai...

Jūsų —

JERONIMAS.

FRANKLIN DELANO ROOSEVELT

(Gimimo dienos proga)

Prezidentas Roosevelt gimė 1882 m. sausio 30 d. Jis buvo vienintelis James ir Sara Roosevelt sūnus. Ispanų karo metu jis norėjo stoti laivynan, bet buvo per jaunas. Harvardo universitete baigė kolegijos kursą; ten jis buvo studentų dienraščio vadovybės priešakyje. Teisės mokslus išėjo Columbia universitete.

1905 m. kovo 17 d., dar būdamas studentu, vedė savo tolimą giminaitę Eleanor Roosevelt. Palydovu prie altoriaus jaunajai buvo jos dėdė, prezidentas Theodore Roosevelt.

1907 m. jis pradėjo advokato praktiką.

1912 m. F. D. Roosevelt laimėjo rinkimus į New Yorko senatą. Jis buvo demokratų kandidatas. Senate jis greit pasižymėjo ir buvo kylanči asmenybė. Dar tais pat 1912 m. jis daug dirbo, kad Wilson laimėtų demokratų nominaciją prezidento vietai. 1917 m. jis buvo paskirtas laivyno vicesekretoriumi. Lankėsi Europoje karo metu.

1920 m. jis buvo demokratų partijos kandidatu vice-prezidento vietai. Demokratinis sąrašas rinkimuose nelaimėjo. 1921 m. rugpiūčio mėnesį F. D. Roosevelt, pačiame stiprios sveikatos amžiuje, susirgo paralyžiumi. Keleris metus ryžtingai gydėsi, pasitraukęs iš darbo. 1925 m. jis laimėjo kovą prieš ligą ir vėl grįžo į politinę veiklą.

1928 m. jis daug dirbo savo draugo gubernatoriaus A. E. Smith naudai, kai šis buvo demokratų kandidatu prezidento vietai. Tų metų lapkričio mėnesį Roosevelt buvo išrinktas New Yorko gubernatoriumi, kurio pareigoms perrinktas 1930 m.

1932 m. demokratai savo kandidatu prezidento rinkimams pasirinko pasižymėjusį New Yorko gubernatorių F. D. Rooseveltą. Lapkričio mėnesį jis lengvai laimėjo prieš prezidentą Hooverį.

1936 ir 1940 m. Roosevelt perrinktas naujiems terminams.

1940 m. spalio 15 d. jis priėmė lietuvių amerikiečių delegaciją, kuria pareškė, kad Letuva vėl bus laisva ir nepriklausoma. Jis šiandien vadovauja kovai už Jungtinių Amerikos Valstybių saugumą, už pavergtų tautų išlaisvinimą, už šviesią pasaulio ateitį.

Tai tik keli faktai iš įdomaus mūsų prezidento gyvenimo, kuriam aprašyti bus paskirta daug knygų. Šiandie jis įžymiausias pasaulyje valstybininkas.

Prezidento reikšmingame gimtadienyje plaukė Baltųjų Rūmų link milijonai sveikinimų, o pas Aukščiausiąjį — galingos maldos, kad laikytų Prezidentą Rooseveltą tvirtą ir sveiką ilgiems metams, ypač didžiųjų dabarties sprendimų metu.

B I R U T Ė

Siužetą parašė — Žemkalnis
Muzika — M. Petrauskas

I VEIKSMAS

Pirmasai vaizdelis.

Palangos tėvūno kiemas. Po kairei — prietrobis. Gilumoje — pušimis apaugęs kalnas. Po dešinei — tvora su vartais. Už scenos — ritmiškas minios užimas, priderintas į Birutės raudojimą. Ant slenkščio sėdi Birutė.

Birutė (rauda). — Vargšė mano galvelė, nelaiminga aš mergelė, kur aš pasidėsiu, kur aš pasislėpsiu nuo biaueraus vokiečio persekiojimo... Jis pajėgus, nožmus ir gūvus, yt šmėkla dieną ir naktį vaidinasi lietuvių akyse... Jis prižada daug mylistų lietuvių tautai už mano vainikėlį... bet ir keršija sudegusių mūsų tėvynę, jei mano tėvelis ir broleliai neatiduosią jam manęs geruoku...

Dievaiti Perkūne! neleisk nevydonams mūsų žemės naikinti! Tu globėjau, paleisk savo žaibus ant amžinųjų Lietuvos naikintojų. Tepranyksta teutonai, tepragaišta iš mūsų žemės, iš mūsų akių... Žemaitė dieve, sulaikyk tuos vienuolius! Paliepk Algii, kad suplasnotų savo keturiais zvimbiančiais aukso sparnais ir išgązdintų nevydonus. Pasiutęs Raitorius tesunaikina kryžiuočius ir paveda Velionio globai... Visi Lietuvos dievai ir dievės, ginkite mus nuo pikadarių!... (galvą palingavusi) Ai man, ai man!... Kur aš pasidėsiu, kam aš pasiskųsiu: nieks manęs neklauso, nieks manęs negirdi... Močiute mano amžinatilse mano gegele! kam pagimdei mane ant svieto, kam savo balta krūtimi išpenėjai, ant savo minkštų kelių užauklėjai? kur tu pasidėjai močiute, lakštingalėle mano? Kam su sietynu nulėkei, Algio su angelų būriais lydima, o mane našlaitę palikai pasaulio žabangams?... (atsidukėjusi).

Ak! gyvenau aš liuosa, linksma, bėdos nepažinus: darželį sau ravėdama, žolynus sodindama, vainikėlius pindama, ir jais besipuošdama, dainelę dainuodama, bernelių dobilėlių širdis viliodama. Darbe taip-pat nepasilikdavau užpakalyje... Sengalvėlį lepindavau, broleliams įtikdavau, kiemą švariai nušluodavau, namų tvarkos žiūrėdavau, galvijėlius apeidavau, laiku juos pašerdavau ir žvejoti padėdavau... (atsidukėjusi) o dabar... tik iš manęs našlaitės...

Bijodama vokiečių keršto, tėvelis su broleliais benesirengia išduoti mane tiems nevydonams, kad amžinai tyčiotų? Suteps jie mano vainikėlį savo pragarišku kvėpavimu... (rodydama į užuscenį). Ten atvyko iš Kernuvos aukščiausias Lietuvos kunigas. Lizdeika. Prie jo tėvelis su broleliais puolė klausytis patarimo ir dievų valios apreiškimo... (akis įrėmusi tolumon; veidas mainosi; akis išplėtusi, kalba užduodama) O dievai!... ką matau?... taip... pažinau... tai komturo pasiuntiniai... Čionai joja... balti ploščiai, blizganti šarvai... Tai manęs jie joja... Ne!... vely mirti, ne jų naguosna pakliūti... nepagaus jie manęs vienaitėlės... bėgsiu į žmones, tegelbi jie mane, arba... teužmuša teutonų akyse! (bėga užuscenin)

Antrasai vaizdelis.

Užu scenos, iš dešinės pusės, girdėti arklių trypimas ir ginklų barškėjimas. Pasigirdus "halt," trypimas nustoja.

Zundšteinas, 2 karžygiu, 2 knechtu ir tarnas, garbučiu nešinas.

Zundšteinas (į užuscenį). — Žirgų nebalnoti, triukšmo nedaryti, budėti ant vietos. Sutrimituot pasveikinimą (užu scenos pasigirsta vamzdžio skardas. Priėjęs arčiau). Va kaip, paukštelis išnyko. O jodamas juk aš čia ją mačiau ir rodosi, balsą girdėjau.

1-as karžygys. — Bene pasislėpė troboje?

2-asai karžygys. — Jau toksai tų stabmeldžių būdas: mergaitė, piršliams atėjus, slepiasi lig sutarimo.

1-asai karžygys. — Ką gi, mes ir pasirenge atlikti jų paprotį: juk atsigabenome vyno ir dovanų. Tegul tik ant slenkščio pasirodo šeimininkai...

2-asai karžygys. — Taip, tiktai kažin-kodėl taip ilgai jie nesirodo.

1-asai karžygys. — Stebėtina, tai ne jų būdas. Paprastai, jie tik išgirdę trimtą, tuoj pasitinka svečią ant slenkščio, kad tas svečias ir kažin-kaip jiems būtų nemielas.

2-asai karžygys. — Keista... keista...

Zundšteinas. — Ne, nekiek nekeista, brolau; aš aiškiai čia matu lietuvių gūvumą. Mūsų šiandien laukdami, tie pagonyms namus paliko tuščius, o patį išėjo neva savo stabų ant kalno pagarbinti; bet aš beveik galiu užtikrinti, kad tenai (rodo į užuscenį) jie stengiasi prieš mus sukelti būrus. Tik ir lauk tos gaujos užpuolant.

1-asai karžygys. — Reikia būt atsargiai.

2-asai karžygys. — Ko mums bijoti? (per petį rodydamas į užuscenį) Mūsų vikrieji lengvai apseis su ta gauja. Tik paliepk, viešpatie.

Zundšteinas. — Ne, brolau, ligi paskutiniosios reikia laikyties ramiai ir nuduoti malonius svečius, ir tik dideliame pavojui ištikus, galima ginties. Jūs broliai, žinote, kad dabartės Ordenas neprivalo Lietuvoje išdykauti. Didisai Ordeno mistras, jauno Keistučio priverstas, pasirašęs yra sandorą, pagal kurios teutonai neprivalo užkabinti nei jų būdo, nei jų stabmeldiškųjų apeigų; ir nors laukinių pagonių sandora neturi jokios vertės, bet mūsų politika reikalauja kolai-kas jos prisilaikyti. Tas dalykas tečiaus nebūtų mums kliudęs slapčiai Birutės išvogti. Komturas būtų mokėjęs išsisukti. Ir būtumėme taip padarę, bet tik štai... paukštelis išspruko.

1-asai karžygys. — Ji čia buvo, pasislėpti negalėjo (knechtui). Klaus, pasiklambink durysna (Klaus eina į duris).

2-asai karžygys (knechtui). — O tu, Villi, pasižiūrėk pro langus. (Villi eina į duris).

Klaus (atidaręs duris). — Durys neužrakintos.

Villi (nuo langų). — Viduje tuščia.

1-asai karžygys (knechtam). — Pašnipuokite pačioje troboje.

Zundšteinas (žiūrėdamas gilūmon). — Halt, yeltui ieškoti: žiūrėkite, kas tenai darosi ant kalno. Minia žmonių, lyg kokia procesija leidžiasi į mus.

(Bus daugiau.)

SVEIKATOS SKYRIUS

Tvarko

Dr. Steponas Biežis

Paskaitos būna antradieniais

Per radio iš WHFC 9:30 v. v.

Medicina Eina Pagalbon Karą Laimėti

MAISTO SVARBA.

Žmogus kaip ir kiekvienas gyvis be maisto negali ilgai gyventi. Kūdikis, nuo pat pirmos savo gyvenimo dienos, kuriu tai instinktyviu būdu tam tikrais laikotarpiais ieško maisto, kad jis galėtų gyvybę išlaikyti ir galėtų augti. Tas instinktas valgyti pasilieka per visą gyvenamąjį amžių. Maistas gali būti atatinkamas ir pilnai atliekas savo paskirtį. Taipgi maistas gali tik dalinai patenkinti gamtos reikalavimus ir, žinoma, panašiam atsitikime jis (maistas) suteikia žmogui nemažai žalos, kartais net pagamindamas tulas ligas. Užtat net ir tinkamas posakis susidarė: "Žmogus dažnai dantimis kasa sau duobę kapinyne."

Žmonės seniau manė ir net mokslininkai tikėjo, kad pakankamai pasivalgius, ypač tinkamoje proporcijoje baltimų, riebalų ir krakmolinių valgių, tai gali visiškai būti sveiku šiuo atveju. Tačiau atsitikimai keistų susirgimų, kame visiškai nėra stokos maisto, atkreipė mokslininkų dėmesį. Pradėjo pasireikšti abejonės, kurių pasėkoje kilo mintys, gal randasi dar kitokių iki šiol nežinomų medžiagų turinčių didelę įtaką į žmogaus sveikatinumą. Gal anaip tol neužtenka tik prisivalgyti, gal kūnas rei-

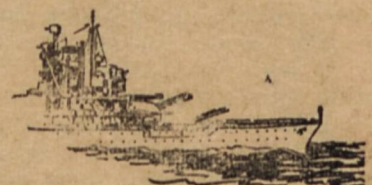
kalauja atatinkamų rūšių maisto, o ne šiaip jau tik maisto. Spėliojimai dažnai pagamina akstiną tirti, studijuoti, o ne daryti išvadas. Taigi mokslininkai pradėjo studijuoti, analizuoti maistą ir stebėti kokią įtaką daro tuli valgiai į žmogaus sveikatą. Kaip išdava šių nuoseklių studijų aiškiai buvo įsitikinta, kad apart maiste esamų baltimų, riebalų ir krakmolų dar būtinai reikalinga įvairių mineralinių druskų ir kitokių medžiagų, kurios vėliau tapo pavadintos — vitaminai.

Čia atsidarė naujas ir labai platus laukas dideliom studijom, kurios net iki šiai dienai dar nėra užbaigtos, nors didžiuliai tyrimai esti vedami kasdieną laboratorijose ir universitetuose. Labai daug intensyvaus darbo jau buvo įdėta, tačiau dar daugiau jo reikės įdėti ateityje iki galutinai ši, taip svarbi problema, bus galutinai išrišta.

Pradžioje devyniolikto šimtmečio, Napoleonas savo didžiojoje kariniuose žygiuose labai tiksliai išsireiškė: "kariuomenė keliauja pilvu." Tai sakydamas, jis turėjo minty, kad jei kareivis būtų sveikas ir našus, jis privalo būti tinkamai valgydinamas, nors tuom syk ne jis ne niekas kitas neturėjo ne mažiausio supratimo apie mineralines druskas ir vitaminus. Visgi jis net tuo laiku pastebėjo svarbą tinkamos mitybos. Šiuo metu Anglijoje, neatsižvelgiant į karo padėtį su visomis

jo baisenybėmis, stoka normalio gyvenimo ir maisto paskirstymą kortelėmis, gyventojai yra daug sveikesni, negu pirm karo normaliam laikui. Už tai daugiausia kredito gauna atatinkamas maistas. Mat ten piliečiai, ar jie nori ar ne, yra priversti valgyti tokį maistą, kokį valdžia paskiria. O tas maistas yra gerai balansuotas ir pritaikintas prie žmogaus reikalavimų sulyg jo užsiėmimo bei amžiaus. Kitais žodžiais sakant, Anglijos žmonės valgo maistą moksliskai reguliuojamą su pakankamu kiekiu mineralinių druskų ir vitaminų ant kiek esamos aplinkybės tai leidžia praktiskai įgyvendinti. Šis praktiškas pavyzdys, aiškiai įrodo teigiamą vertę gerai pritaikinto maisto pagerinimui žmogaus sveikatos.

Reikia pasakyti su pasigėrėjimu, kad valdžia deda didžiulių pastangų mūsų kareivius stovyklose maitinti kuogeriausiai pritaikintu maistu. Ir kur tie valdžios įsakymai yra sąžiningai išpildomi, tai ten kareiviai valgo geresnį ir žinoma daug sveikesnį maistą, negu dauguma jų valgydavo namie kad ir gražesnėse apylostose. Valdžia nori iš tų kareivių padaryti kuosveikiausius žmones. Ir jau praktiškos pasekmės pradeda pasirodyti. Iš priežasties geriau pritaikinto maisto, dauguma kareivių jaučiasi žvallesniais protiškai ir stipresniais bei vikresniais fiziškai, kas reiškia, geresnę jų sveikatą. Jie sugrįš į civilinį gyvenimą su geresne sveikata, kas, be abejo, teks smagesnį bei gražesnį gyvenimą.

PIRKITE APSAUGOS BONUS!

INKLINGS - -

by
GEORGE RUDELIS

"Welcome to Racine, Wisconsin." That greeting was extended to members of "JAUNOJI LIETUVA" on January 18th when the group of Chicagoans arrived in Racine to "put on a show." What the audience probably did not know is that the show was a last minute arrangement due to the sudden illness of several members of the cast who had been rehearsing their parts for several months. Instead of the "play," they saw a variety show!

"Assistant States Attorney?," I beg your pardon. **Rudolph Vasalle** is an Assistant Corporation Counsel for the city of Chicago.

"We think you're so good, we're going to let you sing on the N.B.C. Network," that's the greeting that several members of the **Margutis All-Girl Chorus** received from **Xavier Cugat** when they attended his January 27th broadcast for **Camel Cigarettes**, as his guests. The girls are quite elated about their first nation-wide appearance. They sang that "C-a-m-e-l-s" ditty that opens each program. **John Smith Urban** arranged the party.

"Want to buy a gas station?" **Joseph Gest** of 68th and Western Avenue is asking that question quite regularly, of late. Could he mean it?

Anthony Labanauskas is in line with the new tire conservation program, only he's probably the originator of the idea. He's been saving his (for someone else) for some time.

Have you contributed to the **AMERICAN RED CROSS WAR RELIEF FUND** yet?

Photographs by **Julian Urban**, what's happened to them? Are the duties of a "papa" so imperative?

Casimir Motuzas of Brooklyn, New York is still waiting for a certain auto radio that a certain Chicago Lithuanian promised to repair and send to him some time last spring. His brother **Michael**, awaiting his second call to the colors, tells me that "Kazys" is beginning to grow impatient.

Corporal Casey Deveikis is very busy these days out at **Camp Forrest, Tenn.** In fact he's so busy he can't find time to write those long letters anymore — he's limiting himself to 4 single spaced typewritten pages.

Pvt. Whitney Staples, Vytautas Stapulionis to you, is getting used to Army life. He's hoping to be a General some day.

FROM THE MAIL BOX: "I'm preparing to insert the following ad: **FOR SALE OR TRADE — Four auto tires, good as new; will consider 5 room bungalow or what have you?**"

The **Federation of American Jews of Lithuanian Origin** subscribed for \$17,000 in defense bonds at a meeting January 27th. How about you? Have you purchased bonds yet? Buy them today, and every payday. Employees of **Margutis** are deducting 10% of their weekly wages towards the purchase of **United States Defense Bonds**. Can't you join in the urgent need for raising funds in a like manner?

JOHN SMITH URBAN'S CONCERT? It'll be held in **Holy Cross Parish New Hall, 4549 South Wood St., Sunday, February 8th.** Mr. Urban will be featured in a recital of Lithuanian, English, and Spanish songs. The program will begin at 7:00 P.M. with dancing afterwards. We know that his many friends will be on hand to help him make the concert a complete success.

Look this record over, you bowling fans! **ANTON VAITKUS** of Roseland, bowling for the All Saints Parish team in the **San Salvador K. of C. League**, put together games of 236, 233 and 252 for an aggregate of 721. **Captain Michael Pavilonis** of All Saints tells us that he USED to beat Anton years ago.... but something happened. Maybe it's because Vaitkus has LEARNED how to bowl? Maybe?

Joseph Kaminskas, a Democrat Precinct Captain of Brighton Park will marry **Miss Harriet Shimkus** of Town of Lake, February 7th. We understand that Miss Shimkus is not politically inclined, but she'll probably learn fast.

Charles Stulgaitis and the former **Cecilia Kvietkus** of Brighton Park, took delivery of a baby boy in Kenosha, Wis., recently. That's Charlie's home town. **Bernard Kvietkus** is pledged to marry **Anna Jankus** at Providence of God Parish, Sunday, February 15th.

What's **Tom Shamis** doing with his spare time in Washington D. C.? He promised to write, but doesn't seem to get around to it very often. Tom was the former manager of the **K of L Press**, about ten years ago. At present he's employed at the Bureau of Printing and Engraving in the nation's capital.

Walter, that busy pressman at the **K of L Press** is entering the **Chicago Park District "WEIGHT LIFTING" Competition** to be held February 15th at Lake Shore Park. The way he handles heavy bundles of paper, he should be in pretty good shape by the 15th.

Anthony Kupsis is using his spare time from the Bowman milk route tending to business in a Marquette Park confectionery. He's been married for several years now, but he's still industrious. That's more than we can say for some of us. Kupsis was one of the original members of the Margutis Chorus, back in the days of W.J.J.D. Margutis Lithuanian Radio Programs. Remember them, on Sunday afternoons? That's been about a half-dozen years ago.

SKYNIU SODE...

Skyniau sode obuolėlį, pamačiau bitelę,
Sėdau greitai už stalielio, paėmiau plunksnelę.

Padėk Dieve, man rašyti, aiškiai apsaityti,
Kad galėtų kožnas vienas, gerai išmanyti.

Pasirėmęs ant rankelių, į dangų žiūrėjau,
Sudėliojęs po punktelį, biteles minėjau.

Tu bitele, tu pilkoji, sunkiai procevoji,
Kas tik valgo saldų medų, tau padėkavoja.

Ir aš patsai tos mandrybės, nenoriu žinoti,
Tiktai noriu saldaus medaus dažnai kaštavoti.

Tos neperimtos saldybės, kožną privilejoja,
Kožnas smokas konfitūrų, medų' parmavojas.

Kas tik su medum taisyta, tai gera patrova,
Gali važnai čestavoti, kunigą ir poną...

Yr' laimingas tas žmogelis, kuris tur' bitelių,
Visur locką jisai gauna dėl savo namelių.

Ir staršiniai, pisorėliui, jei medaus tu duosi,
Ko tik nori, paprašysi, tuojau viską gausi.

Prilyginta yr' ta procia, į aukso gėrybę,
Dingsta ir visa puikybė, prieš medaus saldybę.

Susiedėli, nebūk skūpus, kviesiu vakarėlį,
Atnešk biednam susiedėliui, medaus krūzytėlį...

Yra daugel žalių lankų, baltų dobilėlių,
Nieks nežino iš kur neša medų ir korelį...

Nesuskaitau kiek ant dangaus žibančių žvaigždėlių,
Nesurašau kiek ant žemės mandrumo bitelių.

Visos skrenda, medų ima, geltonom koyalėm,
Nieks nežino kaip sutaiso medų ir korelį.

Gale sodžiaus, pasodėlyj, lygus aržuolėlis,
Ir nuėjo trys broliukai, traukti avilėlio.

Kaip įtraukė avilėlį, žalian aržuolėlin,
Meldė Dievo kad atskristų pirma bitinėlis.

"Šioj vasaroj "kalba žmonės, "šaltas rudenėlis,"
Pasižiūri ant žolelių, dykas avilėlis...

Tylėk, tylėk, bitinėli, ilgas rudenėlis,
Pasiskubink gaspadoriau: pilnas avilėlis!

Kunigėlis, pisorėlis, ponas urėdėlis —
Kožnas laukia kad atneštų, medaus gorčiukėlį.

Kas tik miršta iš krikščionių, uždega grabnyčią,
To dūšėlė tur patieką iš storonės bičių.

Deg' bažnyčioj ant altoriaus vaškinės žvakelės,
Turi Dievas didelę garbę nuo mažos bitelės...

Uždūšinėj, per mišeles, uždega žvakeles,
Eina garbė Ponui Dievui, už visas dūšes.

Ir kriauciukas negal siūti, siūlo nevaškavęs,
Kas tik duoda bičių vaško, ima pabučiavęs...

Redakcijos Atsakymai.

Patriotui, Brooklyne. Jeigu ji pergyveno Lietuvoje trijų valdžių gyvenimą ir pasirašo savo tikrą vardą, pavardę, tai reikia tikėt. Aš skaičiau VIENYBĖJE (sausio 23 d. laidoj). Socialistai vien tik tai niekinti, šmeižti moka, nes jie už nieką, prieš nieką neatsako.

V. S. Sunku suvaldyti jaunus, pilnus energijos vyrus. Juk ir morčiniai gaidukai pešasi. Praeis. Nereik piktintis tuomi. Ne jie kalti. Yra tam tikri "politikieriai," kurie anuos kursto. Žinoma, nesmagu mums, lietuviams amerikiečiams, kurie visais būdais gelbstime savo gimtą šalį. Lietuviai tarpe savęs sugyventų kaip broliai, jeigu iš šalies mūsų įlegas kiti neskaldintų visokiais prižadais. Lietuva dabar turi tris priešus: vokiečių, rusų ir lenką.

Pilypui iš Tauragės. Tos visos žinios yra vokiečių cenzūruotos, vokiečių redaguotos ir jomis netikėkite. Tiesa, dar yra likę Lietuvoje patriotų, kurie stengiasi gelbėti savo žmonėms, bet žiauri okupacija visą laiką savo kaustynėse. Lietuvos žmonės kenčia alkį, šaltį ir ligų epidemiją. Vėl paliks žymė kaip po Pasaulinio Karo, kaip po Kražių skerdynių ir kitų okupantų išniekinimų mūsų tų gražiai aptvertų, prižiūrimų "rūtelį darželių"....

Škotiečiui. "Išėvių Draugas" ateina nereguliariai, todėl, negalime pasakyti kokioms dienoms mes galime paskaityti žinias iš Anglijos ir Škotijos lietuvių gyvenimo. Adresas: 76 Main str., Bellshill, Le-narkshire, Scotland. (Metams 11 šil.)

Atsinaujinkite prenumeratą

Laikrodžius pasuksime vieną valandą pirmyn!

Vasario 8 d., eidami gult, pasukite savo laikrodį vieną valandą pirmyn, kad pirmadienį, Vasario 9 d. laiku atsikeltumėt. Nuo Vasario 9 d., visoj Amerikoje bus pasukti laikrodžiai vieną valandą pirmyn.

Pas Balzeką.

Pirkėjas: — Sei, mister! Mano sūnus pirko pas jus automobilį. "Kraislerį." Tamsta sakei, kad jeigu kas nors atsitiktų, kokia nelaimė, tai jūs duosit visas naujas dalis!

Balzekas: — Žinoma, mes visados savo kostiumieriams kogeriausiai pasitarnaujam. O ko jūs reikalauosite?

Pirkėjas: — Tai duokite man nosį, du šonkaulius ir dešinės kojos didįjį pirštą...

JOHN SMITH URBAN

DAIN. JONO URBONO KONCERTAS

Vasario 8 d., naujoj šv. Kryžiaus parapijos Auditorijoje, dain. Jonas Urbonas turės pirmąjį savo koncertą Chicagoje. Tie, kurie myli dainas ir nori paremti dainininką, kuris garsina lietuvių dainas, turėtų atsilankyti. Dain. J. Urbonas yra gimęs Škotijoje. Ilgus metus gyvena Amerikoje. Jis su lietuviais pradėjo dirbti tik porą metų tam atgal. Pirmiau važinėjo po Ameriką su nelietuviais ir dalyvavo įvairiuose rengimuose. Jis buvo ir Pietų Amerikos valstybėse ir ten dainavo. Bet mes J. Urboną pažystame iš dainavimo per radio iš Margučio programų. Jau antri metai, kaip Jonas Urbonas chigiečius ir apilinkės lietuvių linksmina lietuviškomis liaudies dainelėmis. Bet ne vien lietuviškas dainas jis dainuoja. Dainuoja ir sunkias, klasiškas dainas, kurias dainuoja visi pasaulinio masto artistai. Reikia manyti, kad sekmadienį, Vasario-February 8 dieną, 7 val. vakare, suvažiuos publika pasiklausyti dain. J. Urbono dainavimo į šv. Kryžiaus parapijos Auditoriją, kuri neseniai įrengta ir yra viena iš puošniausių Chicagoje. Jos adresas: 4549 So. Wood str., Town of Lake kolonijoje, Chicagoje. Įžanga tik 90c. Po programos bus vaišės, šokiai ir kiti įvairumai.

MUZIKA IR DAINOS

DIDELĖ KNYGA SU GAIDOMS

Kaina \$1.00

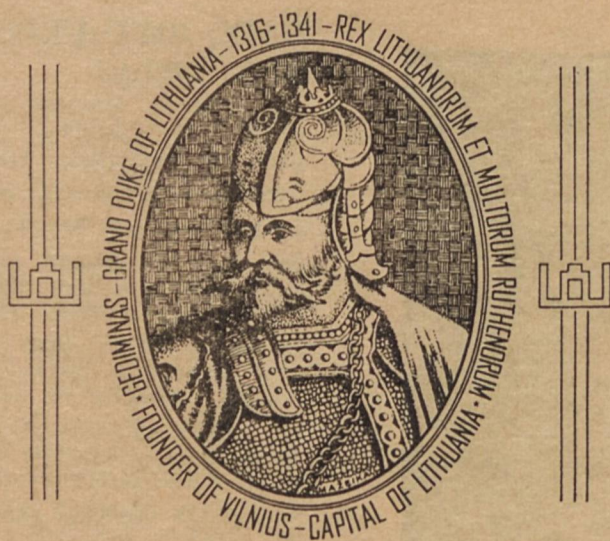
REIKALAUKITE MARGUTY — ADRESAS —
6755 South Western Avenue, Chicago, Ill.

VANAGAIČIO DAINOS

- 1, Mamytė,
- 2, Dainuok man dainą,
- 3, Godelės,
- 4, Naktis svajonėms papuošta.

Visos už \$1.00.

KEISTUTIS

"Kas bus, kas nebus, o žemaitis nepražus." Šitas priežodis bene bus kilęs tais laikais, kada kryžiečiai buvo įsimanę žemaičius pavergti.

Jau septyni šimtai metų nuo to laiko praslinko. Į Prūsus buvo atvykę iš kitų kraštų ginkluoti žmonės, kryžiaus ženklą pasidabinę. Jie greitai nukariavo prūsus, nukariavę pakrikštijo.

Paverę prūsus, tie žmonės, kryžiečiai, tarėsi tą patį lengvai padarys ir su lietuviais — su žemaičiais ir aukštaičiais. Bet žemaičiuose geresnės tvarkos būta, kaip Prūsijoje. Ir žemaičiai pajutę, kas darosi Prūsijoje, pasiskubino dar geriau susitvarkyti. Kryžiečių gaujos, žemaičius užplūdusios, apiplėšusios, turėdavo kas kartą į Prūsus grįžti. Ir žemaičiai kryžiečiams atsilygindavo — įsiverždavo į jų kraštą, plėšdavo, naikindavo.

Per tą ilgą kovą daug lietuvių pagarsėjo. Jų vardus žmonės ilgai savo pasakojimuose minėdavo, dainose dainuodavo. Garsingiausią vardą įgijo Keistutis, didžiojo kunigaikščio Gedimino sūnus. Pusę šimto metų jis gynė Lietuvą nuo užpuolikų, labiausiai saugodavo žemaičius nuo kryžiečių.

Gediminui viešpatuojant, Lietuva buvo jau plati valstybė; lietuvių klausė geroki plotai ir gudų žemės. Lietuvos kunigaikščiai giminavosi su gudų kunigaikščiais, pats Gediminas buvo vedęs gudų kunigaikštę. Ir Keistutis, augalotas gražus vyras, galėjo pasirinkti sau pačią iš labai garbingos giminės. Bet kuo žemaitės už kitas menkesnės — ėmė ir išsirinko žemaičių bajoraitę Birutę.

Štai kaip buvo.

Keistutis per savo neatsargumą buvo patekęs į kryžiečių rankas. Suėmę jauną kunigaikštį, kryžiečiai gabenosi jį į Prūsus. Jie tikėjosi, kad žemaičiai, netekę savo garsaus vado, veikiau nusilenks prieš juos. Bet Keistutis, sulaukęs patogios valandos, užsisėdavo savo žirgą ir sako kryžiečiams: "Tuo tarpu sudie, veikiai vėl pasimačiusim." Veltui kryžiečių raiteliai vijosi — Keistučio žirgas lėkė, kaip žaibas, ir toli paliko kryžiečius.

Štai jau ir Lietuvos siena, štai Palanga. Gali arkliui duoti atsikvėpti, gali dievams už pagalbą padėkoti. Ant kalnelio žiuruoja ugnelė, vaidilyčių rūpestingai kurstoma. Jų tarpe — "skaisti mergytė, Birutė vaidilytė!"

Jaunas kunigaikštis, tur būt, ne kartą tą vietą buvo atlankęs, ne kartą ir Birutę buvo matęs. Meiliais žodžiais kreipiasi į skaisčią vaidilytę. Birutei Keistučio žodžiai malonūs, bet ji sako: "Dievams per amžių tarnauti pasižadėjau, nebegaliu apleisti amžinosios ugnelės."

Keistutis betgi ne viešėti čionai atėjo, kryžiečiai nenurims tokį karžygį iš rankų paleidę; reikia skubėti į kovą, o į Palangą, kas žino, kada gaus vėl atvykti. Veltui žynys draudžia meilės žodžiais vaidilytės dvasią nedrumsti, prašo apleisti šventąją vietą, — Keistutis neperkalbamas. Žirgas, taip lengvai nešęs iš kryžiečių kunigaikštį, pakels dar ir brangiąją jo naštą. Apkabinęs tvirta ranka Birutės liemenį, šoka su ja į žirgą ir pranyksta žyniui ir vaidilytėms iš akių.

Veltui paskui Keistučiui prikaišioja kunigai šį jo prasikaltimą, veltui žada dievus prieš jį sukelti, — kunigaikštis buvo tvirtai pasiryžęs dalytis su Birute savo laime ir nelaime. Patys dievai, matyti, laimino juodviejų gyvenimą — abudu sulaukė gilių senatvės, dievai davė jiems sūnų Vytautą, garsiausią paskui Lietuvos kunigaikštį.

Keistutis buvo ir antrą kartą patekęs į kryžiečių rankas. Tuomet jau gerų metų vyras buvo, pagarsėjęs ne tik Lietuvoje, bet ir toli kaimynuose. Gaudė visi varpai kryžiečių sostinėje Marienburge, kai atvezė tenai tokį nepaprastą suėmę vyrą.

Įkurdino Keistutį tvirtapilės bokšte, pristatė jam žmogų, vardu Alpi. Tas Alpys, dar vaiku būdamas, buvo kryžiečių iš Lietuvos parsigabentas, čionai užaugintas. Jis buvo ištikimiausias kryžiečių mistro tarnas. Alpiui buvo įsakyta rūpintis, kad kunigaikščiui būtų čionai ko patogiau. Keistutis mokėjo sužadinti savo prižiūrėtojo širdyje tėvynės meilę ir sutarė su Alpiu kartu bėgti iš Marienburgo. Alpys atnešė Keistučiui geležgalį. Tuo geležgalium Keistutis kasdien po kiek trupindavo sienos plytas, o Alpys, atnešęs jam valgyti, kišenėse arba už ančio įsikišęs, išnešdavo plytalius. Išgriautą vietą laikydavo apsiaustu pridengtą. Per kelis mėnesius prakalė bokšto sienoje visą langą. Naktį, išlaužęs paskutinę plytų eilę, virve nusileido žemyn. Tenai Alpys jau laukė jo su kryžiečių apsiaustu ir pora gerų žirgų. Kryžieviškai apsitaisiusiems sargy-

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

ON SALE AT YOUR POST OFFICE OR BANK

ba atidarė tvirtapilės vartus. Per miškus pelkes juodu pagaliau pasiekė savo kraštą — Trakus.

Iš tenai Keistutis nuleido kryžievių didžiajam mistrui raštą, dėkodamas už gerą priežiūrą. Jis rašė: "Jei dievai duos man tave taip pat kieman pasikviesti, tai priimsiu ne prasčiau, tik mano namų sienos tvirtesnės ir tarnai ištikimesni."

Nuolat ginant nuo kryžievių tėvynę, skurdu buvo Keistučiui matyti, kad jo broliavaikis, dar jau-

nas vyras, didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila, visai nenori jam padėti, pagaliau dar slapta su tėvynės priešininkais prieš jį tariasi. Skaudu pasidarė seniui Keistučiui, kad taip elgiasi Jogaila: juk ne kas kitas, kaip Keistutis, jį didžioju kunigaikščiu pastatė. Supykęs paėmė Vilnių, Lietuvos sostinę, paėmė valdžią į savo rankas, o Jogailai pavedė valdyti tik tas žemes, kurias šis prie gyvo tėvo Algirdo buvo valdęs. Bet Jogaila, susitaręs su kitais, stoja prieš Keis-

tutį, veda savo kariuomenę Trakų paimti, kur Keistutis nuolat gyvena. Keistutis nenori vaidų, nusileidžia, taikinas su Jogaila, grąžina jam Vilnių, kad tik Lietuvoje būtų ramu. Bet veidmainys Jogaila, parsikvietęs Keistutį į Vilnių, sumina jį, įmeta į kalėjimą.

Tame kalėjime ir baigė Keistutis savo garbingąjį gyvenimą.

Jo našlė Birutė sugrižo į savo gimtąją Palangą ir toliau dievams tarnavo. Čionai ir mirė.

G I E D U D A I N E L Ė

Al. Burba

J. Naujalis

Gie - du dai - ne - le sa - vo gies - me - le A - pie ru - pes - nius,

var - ge lius. Lie - tu - vos kraš - to; ne taip iš raš - to,

Gie - du se - nu - jų žo - de - lius.

Kalnai ant kalnų, o ant tų kalnų,
Kalnai ir maži kalneliai.
Tenai Lietuva, per amžius buvo,
Kaip sako mūsų seneliai.

Ūžė, braškėjo, medžiai nuo vėjo,
Ten kur lietuviai gyvena.
Ten miškai snaudė, ten lokius gaudė,
Kasdien lietuviai, iš seno.

Ir labai buvo plati Lietuva,
Daug ana žemių igijo.
Šiaurėj Baltmarės, pietuos Juodmarės,
Lietuvą aprubežiavo.

Ant smėlio kalno, ant pilekalnio,
Aržuolai švęsti kerėjo.
Ir tie dievaičiai, kokius žemaičiai,
Kokius Lietuva turėjo.

IŠ "JAUNOSIOS LIETUVOS" VEIKIMO

Šį skyrių veda Balys Armoška.

Tėvyne Mano

Tėvyne mano, kada Tavo vardas skamba dainoje, aš jaučiu plakančią smarkiau savo širdį. Mūsų vadas sako, kad ji dar maža, kad aš dar tik vaikas, bet jis nežino, kad ir mažoje širdyje didelės svajonės kyla, ir troškimas būti dideliu žmogumi prauga mano ūgi.

Tėvyne mano, aš nemačiau, kaip ties Giedraičiais, mirė mūsų tėvai, broliai, ir kaip pergalių dainos ša-lį prikėlė, aš negirdėjau, bet aš girdžiu apie narsumą ir Tavo meilę iš savo vyresniųjų ir mokytojų ir ryžtusi eiti jų pėdomis.

Tėvyne mano, Tavo dirvonai Dievo palaiminti man duonos išau-gino, Tavo upės man vandens neša, Tavo girios į save mano sielą šaukia ir žydras dangus į save vilioja.

Tėvyne mano, dar mažos mano jėgos, dar toli ligi vyro metų, bet Dariaus ir Girėno paukščių žygis mane vilioja Tavo vardan. Mes visi jaunučiai pastatysim tiek plieno paukščių, kad pakilę paimsim saulę ir tau atnešim!

Tėvyne mano, kas rytas, kai saulė teka, ir kas vakaras kai ji skęsta Baltijos bangose, aš ryžtusi kovoti dėl Klaipėdos ir spaudžiu jauną kumštį! JI MŪSŲ!

Tėvyne mano, kada vakarą saulė nueina miegoti, aš padėkoju Kūrėjui paprasta artojų kalba už visą tai, ką Jis man duoda Tavo vardu ir Jis mano maldą išklauso, nes vis daugiau mažų draugų ateina į jaunučių eiles ir džiugina savo tėvų ir vadovų širdis.

J. LADAS.

P. S. Šios eilutės rašytos jaunesnio negu 16 metų berniuko iš Petriškių, bet jausmingi žodžiai byloja apie jo gilią Tėvynės meilės dvasią ir būti garbingu ir stipriu tėvynės sūnumi. Tas jo straipsnelis ne vieną jaunutį ir vyresnį paskatina pasiimti į savo širdį nors dalelę to garbingo ir kilnaus jauno lietuvio norų ir troškimų.

APIE KUKUS LIETUVOJE

Daug vietų buvo galima užtikti Lietuvoje, kur seneliai pasakoja, kaip seniau žemėje vaikščiojo velniūkščiai, pasiversdami ponaičiais, eidavo pas ūkininkus stoti už bernus arba kuo nors mainikaudavo. Bet tų velniūkščių, žemėje dar būvę daugybė, laumių ragų aitvarų ir kukų. Visi tie pasakojimai arba pasakos daugiausia yra užtinkama žemaičiuose. Kai senučiai apie juos pradėdavo pasakoti tai vakare baisu kojas nuleisti žemiau suolo....

Užsilikusiuose pasakojimuose pastebima, kad aitvarai ir kukai yra tie patys, tik tuos pavadinimus ir pavydalo įsivaizdavimus greičiausia bus davę patys žmonės. Nes vieni ir antri kas juos myli gali padaryti daug gero. Arba priešingai pridaryti visokių blogybių — sudeginti namus, užkrėsti ligomis ir net sunaikinti visą gyvenimą.

Nors tai yra pasakos, bet jos mūsų pačių lietuvių sukurtos, o ankstyvesniais laikais net tikybinės reikšmės yra turėję. Tad gal ir vertėtų pažvelgti kokių pasakojimų galima užtikti apie kukus.

Apie kukų garbinimą Lietuvoje žinių rasta jau šešiolikim šimtme-ty, o vėliau kun. Martyno Mažvydo 1547 m. parašytoj knygoj: "Catechismusa prasty szadei," rašo:

— Kukus szemetatis ir lauksar-gus pameskiet
Visas velnuvas deives apleiskit
Tos deives negal neka giera doty
Bet tur visus amszinai prapuldyti".

Turima ir daugiau raštų kur ano meto dvasininkai ragino kuo greičiau nustoti garbinus: upes, medžius, perkūną, atvairus ir kukus, bet garbinti tik vieną krikščioniškąjį Dievą.

Ir ano meto istorikai-folkloris-tai, Jokūbas Laskauskis gyv. XVI amž. ir M. Pratorius gyv. XVII amž. rašo apie kukus, kad jie būvę labai mažukai vadinami "pirštukais" arba "bazdukais." Jie būvę vieno piršto didumo vyrukai su raudonomis kepuraitėmis, o moteris kukės nešiodavusios baltus šy-

dus. O apie aitvarus jie mini, kad jie buvo įsivaizduojami, kaip smakai arba žalčiai su ugningomis galvomis. Kaip vieni taip ir kiti kas juos įsigydavo ir apgyvendindavo, klojimuose, svirnuose ar net gyvenamuose namuose jie nešdavo visokių gėrybių ir turto į tuos namus. Bet štai kelių senų žmonių pasakojimai apie kukus.

Gaidys sulaukęs devynių metų padeda kiaušinį. Tą kiaušinį reikia į audinį įvynioti ir šiltoje vietoje laikyti iki išritės kukutis. Paskiau jį turi aprengti vienoje dienoje verptais austais ir pasiūtais drabužiais, tada jis pasiliks tuose namuose nešdamas daug naudos: bulvių, duonos, javų, sviesto, mėsos ir kit. Tik jis negali imti ir nešti tų daiktų ant kurių yra uždėtas kryžiaus ženklas.

Vieną kartą, pasakoja seni žmonės, kažkoks ūkininkas turėjęs kuką. Po Kalėdų parėjo samdytas bernas su kuriuo buvo sutarta, kad jis kas rytą turi sumalti po vieną siekelį rugių. Bernas išėjo pirmą rytą malti; mala, mala ir niekaip negali to siekelio sumalti, nors miltai jau nebetelpa ant girnų. Tas pats pasikartojo antrą, trečią ir ketvirtą rytą. Bernas ir galvoja, kuris čia biesas ir pristoj. Jis siekelį visada lengvai galėdavęs sumalti į vieną rytą, o dabar negali nė per keturis rytus. Vieną rytą netikėtai, žiūri ant malinio galo tupi kukas. Sučiupęs tą kuką kad sviedęs žemėn, tas net cypdamas laukan išsiritinęs, o jis tą siekelį kaip bematant užbaigęs malti. Kukas labai supykęs padėgęs jaują, o pats prasišalinęs.

Švėkšnos valsč., Rupšys pasakoja, kad kukas esąs velnio tarnas. Jei nori kuką gauti turi nueiti į tuos namus kuriuose velniai pasivertę žmonėmis pardavinėja kukus. Ten turi pasirašyti krauju savo pavardę, kad jiems savo dūšią atiduodi. Tada nelabieji duoda kuką arba pinigų. Kuką atnešti pinigai visada sugrįžta vėl pas tą asmenį, kuris juos bile kam išmoka. Taipgi atnešti jėvai niekada nemažėja.

Kukų esama dviejų rūšių: gerų ir blogų. Geras kukas neneša nuo žmonių vogdamos turtą, bet iš tokių vietų kur jis guli nevartojamas. Tokie kukai pinigus kasa iš žemės, javus renka nuo laukų kai piaunant rugius ar vasaruojų nubyra ant žemės.

B. Gediminas.

PAVYKĖS "JAUNOSIOS LIETUVOS" PARENGIMAS

Sausio 25 d., Lietuvių Auditorijoje, įvyko "Jaunosios Lietuvos" parengimas-vakaras, kuriame publika linksminosi su vaidinimu ir juokais scenoje ir su šokiais svetainėje. Publika buvo pilna svetainėje. Pirmiausiai suvaidinta linksma komedija, kurioje lošė: S. Žičkienė, Stef. Gerdvilaitė, A. Garbukas, M. Žičkus ir kiti.

Koncertinėje dalyje išpildyta dainos ir "Baltramiejus su Cecilija" juokai. Solistai-solistės: Ona Biežienė, H. Lukas ir J. Urbonas, akomponuojant pian. M. Juozavitiui, išpildė visą rinkinį gražių dainų. Dainavo ir Margučio Merginų Choras. Kanklėmis skambino K. Šimkus. "Jaunosios Lietuvos" pirm. Bruno Gediminas, pasakė išpūdingą patriotinę kalbą.

Pakol Aš Buvau

Pakol aš buvau nevedęs,
Bėdos neturėjau,
Nei į mergas, nei į bobas,
Niekad nežiūrėjau...

Bet prigundė mane velnias,
Bėdą užsitraukti
Ir ant savo silpno sprando,
Bobą užsikrauti.

Kad po šliubo savo pačią
Gerai apžiūrėjau,
Ir negėdžiuos pasakyti,
Ką aš praregėjau.

Gavau bobą kreivą, šleivą,
Bedantę ir seną,
Katra nieko nenor veikti,
Tik guli ir stena...

Panedėly girta buvo,
Utarninke snaudė,
O seredoj plonas drobes,
Pas motulę audė.

Ketverge tas drobes skalbė,
Pėnyčioj kočiojo,
Subatoj karčemoj gėrė,
Šoko, ūlevojo...

Kad ant sviesto visas bobas
Koks velnias išsmaugtų,
Ir nuo nekaltųjų vyrų,
Nelaimę nutrauktų...

Būt ant žemės vyrams rojus,
Didelė ramybė,
O po smerčio dangui laukia,
Amžina linksmybė...

VAI NEKUKUOK TU GEGUTE

Liaudies daina

St. Šimkus

p

2. Vai ne - vai - tok
4. Vai ne - lau - žyk

rit. *pp*

tu mer - ge - le, grau - džiai, Vai ne - lais - cik a -
tu, ran - ke - lių bal - tų, net - gai - vin - si jau

ša - rė - lių grau-džiū,
rū - te - lių ža - liū.

pp *mf* *rit.*

VAI NEKUKUOK TU GEGUTE ANKSTI,
VAI NESAKYK KŪ NAKTELY MAŽA.

VAI NERAUDOK TU MERGELE GRAUDŽIAI,
VAI NELAISTYK AŠARĖLIŲ GRAUDŽIŲ.

Rašo Pūstapėdis.

ČIAP SUI

Kam galvas laužyti ir piktu-
mus varinėti vieni ant kitų dėl
sudarymo Lietuvai valdžios?
Juk yra SLA su prezidentu ir
visais ministeriais. Paveskite
jai tą reikalą ir tada bus visas
demokratiškai-lietuviškas pa-
saulis patenkintas su "dvasios
vadu" Pijušu...

☆

Žiūrint į karo "mapas" rusų-
finų fronte, labai keistai išžiū-
ri. Rodos kiek finai per dieną
rusus nustumia, tai per naktį
rusai vėl atima atgal. Man at-
rodo tas jų karas, kaip armo-
nikos dumplės...

☆

Kas žin ar nepergarsiai pra-
dėjo švilpaut Amerikos komu-
nistai patriotiškas melodijas
per Stalino ūsus. Tik ne prieš
gerą. Tas atrodo taip, lyg ta
sena višta prieš savo galą, kad
mėgina gaidžio balsu užgiedot.

☆

Yra sąjungos skyrius, o nėra
sąjungos. Yra sąjunga, o nėra
piliečių. Yra piliečių — nėra
valdžios. Tai man prisime-
na lietuviškos kaimo mįslės.
Yra mėsos, nėra druskos, yra
druskos, nėra mėsos. Yra ba-
das, nėra kas valgyt...

☆

Jau per metų metus kviečia-
me visus lietuvius į vienybę.
Nagi pasakykite jūs man ger-
biamieji, kokia vienybė gali
būt tarp lietuviškų žmonių, kad
vienybės nėra tarpe redaktorių!
Paimkit, paskaitykit laikra-
čius, ką jūs rasit?! Kiekvienas
redaktorius vis ieško progos,
įklast į skaudžiausią vietą ki-
tam...

Ot atėjo laikai! Kada dabar
nuvažiuoji pas farmerį, tai ne-
jauku. Kiaulė, prisikimšus pork-
čapų po skūra, vaikščioja kum-
piais pasiremdama nosį užrie-
tus kaip kokia ponis. Didžiuo-
jasi kad jos porkčapas mieste
kainuoja iki 50 centų svaras!...
Vištos, taip pat, kaip Halyvū-
do artistės, tik špacieruoja, tik
špacieruoja po kiemą, nes ir
jos jau žino kad tuzinas kiau-
šinių ne 15 centų kaip buvo,
o visas 60 centų!... O pats
farmerys, tai pasipūtęs kaip
kalakutas irgi vaikščioja ciga-
rą traukdamas ir su miestiečiu
kalbėt nenorėdamas... Tai ma-
tot, koki laikai atėjo!...

•

Tai mat kaip yra. Mes tik
dabar sužinojome kad reikia
viską taupyti, o toks Indų
GANDHI, jau tą žinojo iš jau-
nų dienų, nes be kelių vaikš-
čiojo...

•

Ką jūs mislijat darys mūsų
moterys, merginos, jeigu iš
priežasties stokos cukraus, nu-
stos dirbė čiujinghamą? Ką jos
kramtys? Šmotą seno tajero?
Ne! Man rodos, jos kramtys
čiutabaki...

•

Už kelių dienų turėsime die-
nos taupymo šviesą. Vadinasi,
pagreitins gyvenimą. Kodėl? —
nežinia. Man rodos, reikėtų
laikrodžius visai priešingai pa-
sukt, tai nereikėtų taip anksti
kelt. Ilgiau pamiegotume. Da-
bar nuo 9 vasario, reikės visą
valandą ankščiau kelt. Rodos
Biblijoj skaičiau, kad Dovydas
ar kas kitas, irgi norėjo palai-
kyt saulę ilgiau ant dangaus,
kad galėtų užbaigt karą...
Gaila kad jis neįsakė laikro-
džius pasukt ne vieną, o kelias
valandas atgal, tai būtų saulė il-
giau pabuvus ant dangaus...

•

Jau kalbama kad pritruks
cukraus. Well... reikia jums
atsimint, kad dabar karo lai-

kas ir negal būt gyvenimas
saldus. Džiaugkimės kad gau-
sim užtektinai druskos ir pipi-
rų...

*

Amerikoj dabar bus kartus
gyvenimas, nes gersim kavą ir
arbatą be cukraus. Jei ir gau-
sim, tai ne tiek, kiek seniau
gaudavom. Kitas prisipildavo
po kelis šaukštus kad šaukštu-
kas stovėdavo kaip košėj....
O mariose, žuvys maudysis sal-
džiam vandeny!.

NEPATRIOTIŠKAS MAISTAS

Pakol Amerika nebuvo įsivėlus
į karą, tai valgėm viską ką ga-
vom, bet dabar jau visai kas kita.
Kaip žmogus nekenti savo priešo,
nenori nei jo vardu užvardinto
valgio valgyt.

Aną dieną nueinu į valgyklą.
Prieina padavėja ir klausia:

— Ko tamsta nori?

— O ką tamsta turite valgyt?

Na ir pradėjo iš eilės:

— Italijan špagetti, Hamburger
steik, Hungarian gulaš, Austrijan
sausis, Frenčfrai potėtos su japo-
niškais ryžiais...

Ot ir valgyk žmogus! Žinoma,
viską į krūvą sudėjus, būtų Kini-
jos "čiapsuji." Kinai mūsų drau-
gai. Bet perbrangiai atseitų toks
"čiapsujus." Sėdžiu ir misliju. Val-
gyt — nevalgyt?... Visi valgiai
mūsų neprietelių vardais pakrik-
štyti. Vienas Frenčfrai dar šiaip
taip būtų galima nuryti, bet ir
tas atsiduoda Hitlerio prakaitu...

Na, pagaliau, pasėdėjęs, sugalvo-
jau nusipirkt amerikoniško valgio:
"Yankee potėto čips"...

Kramtydamas einu skersai gatvę
į kitą restoraną. Paėmiau sąrašą
valgių ir... nustebau! Ot čia, tai
kas kita! Tuojau į akis žybt —
"Salesbury steik!"... Na, tai bro-
li, širdis atsigavo...

— Duok man to "Salesbury"
greičiau!...

"Salesbury," tai vardas Anglijos
lordo. He, Anglijos! Tai ne to fliu-
ko Hitlerio. Ir aš pradėjau sau vie-
nas mislyt apie Angliją, apie ka-

ra.... Neilgai trukus, ogi atneša man pietus. Žiūriu, katlietas iš sumaltos jautienos. Kaip "hamburgeris," bet vistiek ne "Hamburger," kaip anam restorane, kad pasiūlė! Ot ir valgau... Valgau ir dėkavojų Čiurčilui, kad jis atvažiavo į Ameriką. Su jo atvažiavimu, "hamburgeriui" galas!...

Ir jūs viersit ar ne, kaip aš dabar eidamas gatve pamatau "German police dog," tai atrodo man kad jis, cholerija, yra Hitlerio padaras ir žiūri į mane kaip Goebelsas....

Taigi matot, kaip greit žmogus supatriotėji ir pradedi mylēt tik savo draugus, su kuriais gali apginti patriotizmą. O dar vis atsiranda tokių plepūnų, katrie pliauškia apie internacionalą. Dabar atėjo patriotizmo gadynė ir viską darykime amerikoniškai. Duokit man nors ir gardžiausiai iškeptą "hamburgerį," aš jo nevalgysiu. Ot, "selsbury" steikas, nesvarbu, kad ir nedakpės, aš jį kaip muilą prarysiu....

Todel valgykit "hotdoksus," "jan-kiptėtočips" ir dar iš bėdos "airišgulašą" ir "polišsasič." Bet vengkite valgius su priešų vardais. Lietuvišką kugelį ir galima valgyt.

Pūstapėdis.

J U O K A I

Perbrangiai.

Daktaras: — Jums daktaras Cvi-belis piovė pirštą. Kiek jis už tai paėmė?

Ligonis: — Du šimtus dolerių.

Daktaras: — Tai lupikas! Perbrangiai paėmė.

Ligonis: — Ar jūs būtumėt pigiau padarę?

Daktaras: — Aš jums už tokius pinigus, būčiau abi rankas nupio-vęs...

Saliamoniškas atsakymas.

Žydelis nueina pas rabina pasi-klaust ką tai tokio nepaprasto, svarbaus...

— Pasakyk, pons rabine, kuris yra laimingesnis: tas, kuris turi milijoną dolerių, ar tas, kuris turi septynias dukteris?...

— Tas, kuris turi 7 dukteris, at-sako rabinas.

— Nu, kodėl? — klausia žyde-lis.

— Ui, todel, kad tas, kuris turi milijoną dolerių, tai nori ir dau-giau turėti, o tas, katras turi sep-tynias dukteris, tai jau daugiau nenori turēt....

Metai ant ragų.

Pas Mikutį farmoje, miestiečiai apžiūrinėja gyvulius. Mikutis rodydamas į karvę sako: —

— Ot, ta karvutė, tai dviejų me-tų...

Miestietė mergina, kuri pirmą kartą išgirdus tokį nepaprastą "ži-nojimą" karvutės amžiaus, klausia: — Kaip tamsta gali žinot jos metus?

— Well... tai farmerio sekre-tas...

— Bet jūs pasakykite. Įdomu...

— Na, jeigu jau taip įdomu, tai pasakysiu. Mes surokuojam karvės metus ant ragų...

Mergina nusišypsojus, pažvelgus į kitus sako: —

— Atrado žinojimą! Ant ragų... "Dviejų metų!" Jeigu du ragai, tai dviejų metų... Didelio čia daikto...

Nelaimingas ženklas.

— Jonai, ar tu žinai, kad plaukų nusikvarbavimas atneša žmogui di-džiausią nelaimę?

— Negali būt? Aš netikiu...

— Tik paklausyk! Mano pus-brolis Anupras, jau buvo suvirš 60 metų ir kai tik pradėjo plaukus kvarbuot, kaip bematant apsivedė.

YOU DON'T HAVE TO BE RICH to help American Defense. That's the theme of the above poster, one of the newest of the Defense Savings promotional pieces now going up in streetcars, on bulletin boards, and at other public places. This poster emphasizes the point advanced by the Treasury Department that every American can—and must—pitch in if the United States is to have the arms and the tools necessary to protect her freedom.

STASYS LITVINAS

sako:

"APŽIŪRĖKIT NAMĄ!"

Insuliuokit, apsaugokit nuo šiurpių vėjų, sutaupykit kurą.

Žieminiai langai ir durys

palaiko šilumą viduj, gerina namo išvaizdą.

Carr-Moody Lumber Co.

3039 S. Halsted St. VICTory 1272

Chicago, Ill.

**Neria
sulig
užsakymo —**

Švederius, pančias, pirštines, kepurės ir kitokius vilnonius mezginius. Taipgi turi gatavų vyrų vilnonių apatinių.

Bridgeport Knitting Mills,

F. SELEMONAVIČIUS, Savininkas

504 WEST 33rd STREET
Arti Normal Ave.

Tel. VICTory 3486
Chicago, Illinois

CONRAD**FOTOGRAFAS**

Studija įrengta moderniškoms pirmos rūšies su užlaidomis ir Hollywood šviesomis. Darbas garantuotas.

420 W. 63rd St.
tel. Eng. 5883-5840

SANDARA

Tautinės Sandaros Organas.

Metams kaina \$2.00

Red. M. VAIDYLA

Adresas: 840 W. 33rd Str.
Chicago, Ill.

DIRVA

Savaitraštis leidžiamas Clevelande

Redakt. K. S. Karpus

Kaina metams \$2.00

Adresas:

6820 SUPERIOR AVE.

Cleveland, Ohio.

ANTANAS A. OLIS**ADVOKATAS**

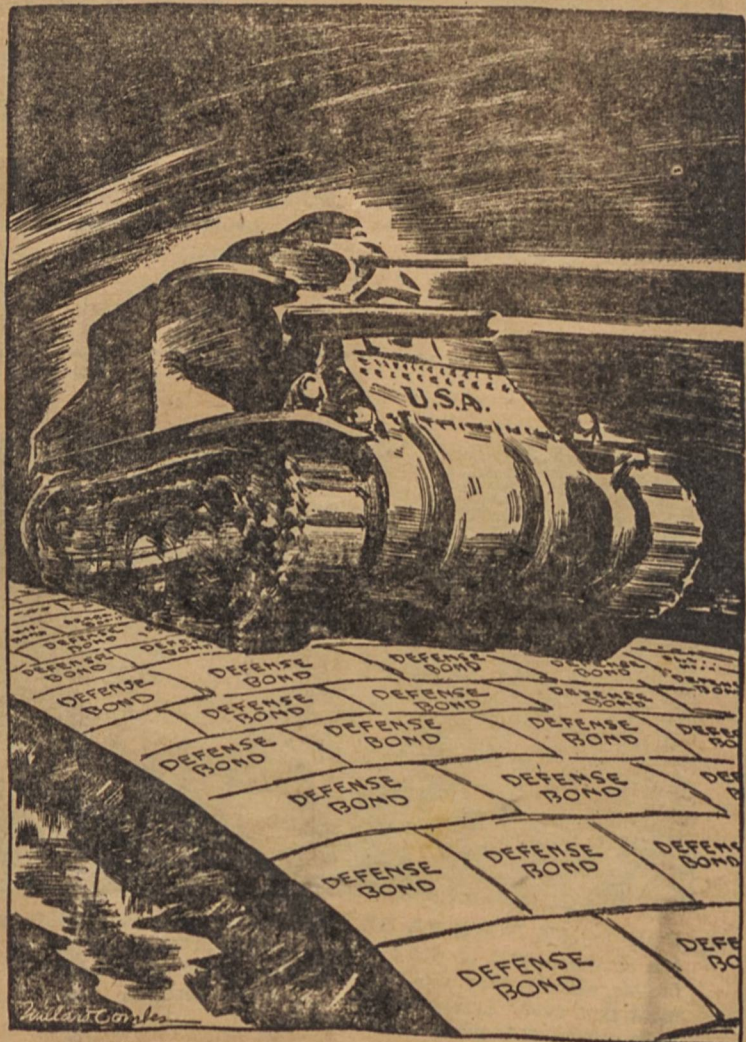
Vidurmiestis: 134 No. La Salle St.

Bridgeport: 3252 So. Halsted Street

Valandos: nuo 7 iki 9 vakare

Tik ketvirtadieniais

Telephone CALumet 6945

PAVE THE WAY

Willard Combes cartoon courtesy of Cleveland Press.